

O B S A H:

1/ OD KDY SE UPLATNÍ ZVÝŠENÁ PLNĚ ZABAVITELNÁ ČÁSTKA PRO ÚČELY SRÁŽEK ZE MZDY?

2/ BLÍŽÍ SE TERMÍN PRO PROPLÁCENÍ PRVNÍCH 3 DNŮ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

3/ DALŠÍ ZMĚNA V ZÁKONU O DANÍCH Z PŘÍJMŮ PROVEDENÁ ZÁKONEM 80/2019 Sb.

4/ A OPĚT K „PROBLEMATICKÉ NOVELE“ § 6 Odst. 12 ZDP...

5/ SRÁŽKY ZE MZDY – POKRAČOVÁNÍ Z PŘEDCHOZÍHO ČÍSLA

6/ ODPOVĚDI NA DOTAZY

Příloha: Příspěvek koordinačního výboru KDP k § 6 odst. 12 ZDP

https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/zapis_KV_KDP_2019-03-20.pdf

Praha 29. května 2019

Vážení přátelé,

v dnešním čísle informačního servisu Vám opět přinášíme aktuální informace z oblasti odměňování zaměstnanců a oblasti pracovněprávní. Kromě toho zde najdete výklad Kataríny Dobešové k některým „drobnějším změnám“ v ZDP provedených zákonem 80/2019 Sb. a pokračování výkladu k provádění srážek ze mzdy.

1/ OD KDY SE UPLATNÍ ZVÝŠENÁ PLNĚ ZABAVITELNÁ ČÁSTKA PRO ÚČELY SRÁŽEK ZE MZDY?

NV 91/2019 Sb. se s účinností od 1. června 2019 zvyšuje částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy srazí bez omezení na **19286 Kč** (viz DIS 4/2019). Podle přechodného ustanovení tohoto NV se toto zvýšení promítne do výpočtu výše srážek ze mzdy poprvé za výplatní období, do něhož připadne den nabytí účinnosti přijaté novely. Zaměstnavatel, jako plátcе mzdy by měl zvýšenou částku 19286 Kč poprvé **použít při výpočtu srážek ze mzdy za měsíc červen 2019, protože účinnost novely je od 1. června 2019.**

Pro rychlejší orientaci jsme pro Vás vypočetli výši čisté mzdy, do které se bude srážet jako dosud a výši čisté mzdy, nad kterou se bude srážet bez omezení, a to podle počtu vyživovaných osob.

Počty vyživovaných osob	Výše čisté mzdy v Kč, do které se sráží stejně jako dosud	Výše čisté mzdy v Kč, nad kterou se bude plně zabavovat (nad 19286 Kč)
Bez vyživovaných osob	16072	25715
Jedna vyživovaná osoba	17679	27322
Dvě vyživované osoby	19287	28930
Tři vyživované osoby	20894	30537
Čtyři vyživované osoby	22501	32144
Pět vyživovaných osob	24108	33751

Příjmy v rozmezí prvního a druhého sloupce budou nejvýrazněji zvýhodněny oproti stavu před 1. červnem 2019, protože se bude plně zabavovat až to, co bude nad 19286 Kč (dosud to bylo nad 9643 Kč). Pochopitelně, že výhodnější bude provádění srážek ze mzdy i pro zaměstnance s příjmy nad druhý sloupec, kterým zůstane rovněž vyšší částka po provedení srážek...

2/ BLÍŽÍ SE TERMÍN PRO PROPLÁCENÍ PRVNÍCH 3 DNŮ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

Zákonem 32/2019 Sb., kterým se mění zákoník práce a některé další zákony se s účinností od 1. července 2019 ruší ustanovení o neproplácení prvních tří dnů pracovní neschopnosti zaměstnavatelem.

Z této změny vyplývá, že zaměstnavatel bude od 1. července 2019 zaměstnanci **proplácet náhradu mzdy i za první 3 dny pracovní neschopnosti**, a to ve výši 60% průměrného výdělku.

Podle přechodného ustanovení č. 1. *“Náhrada mzdy nebo platu v době dočasné pracovní neschopnosti, která vznikla před účinností tohoto zákona a trvá za jeho účinnosti, se řídí podle dosavadních právních předpisů.”*

Tzn., že pokud vznikla pracovní neschopnost např. ve čtvrtek 27. 6., tak zaměstnanci ještě nebudou proplaceny první tři dny jejího trvání. Pokud by vznikla pracovní neschopnost v pondělí 1. 7., náhrada za první 3 dny pracovní neschopnosti by již náležela.

V souvislosti s proplácením prvních 3 dnů PN byl zaměstnavateli snížen odvod pojistného na SZ na 24,8%.

Snížení odvodu pojistného bude mít dopad na výpočet daně u zaměstnanců, protože se bude navyšovat na „superhrubou mzdu“ jen o 33,8 % (24,8% sociální a 9% zdravotní). I přes toto snížení, bude zaměstnanci s hrubou mzdou 30000 Kč při zpracování mezd za měsíc červenec vyplaceno úplně stejně, protože $30000 \times 1,338 = 40140$, zaokrouhlo na 40200 a z toho 15% = 6030 Kč a postaru $30000 \times 1,34 = 40200$ a z toho 15% = 6030 Kč. Určité zvýhodnění u zaměstnance se nám v tomto případě promítne až v rámci ročního zúčtování záloh nebo v daňovém přiznání, kde se zaokrouhluje na stovky směrem dolu...

3/ DALŠÍ ZMĚNA V ZÁKONU O DANÍCH Z PŘÍJMŮ PROVEDENÁ ZÁKONEM 80/2019 Sb.

Zákonem 80/2019 Sb. byla provedena ještě jedna změna v ZDP, která se z části týká naší práce, a to vložení nového § 38da. Tento paragraf ukládá povinnost podávat oznámení o příjmech plynoucích daňovým nerezidentům ze zdrojů v ČR zdaněných srážkovou daní. Tato oznámení by měla sloužit správcům daně za účelem mezinárodní výměny informací v daňových záležitostech. K objasnění této problematiky Vám předkládáme výklad Kataríny Dobešové z MF.

OZNAMOVACÍ POVINNOST PLÁTCE DANĚ PODLE § 38da

Zákon o daních z příjmů je novelou dále rozšířen o nové ustanovení § 38da. Nejedná se ale o zcela novou povinnost, ale o přesun z dosavadního ust. § 38d odst. 3 ZDP (ve kterém je tato problematika doposud řešena). Jedná se o právní úpravu týkající se podávání oznámení o příjmech plynoucích daňovým nerezidentům ze zdrojů v ČR zdaněných srážkovou daní podle zvláštní sazby daně, jejímž účelem je především poskytnutí informací správci daně za účelem mezinárodní výměny informací v daňových záležitostech. Důvodová zpráva hovoří o zahraničních dividendách, dopad změny však bude mnohem širší. Jedná se nejen o dividendy, licenční poplatky či úroky vyplácené do zahraničí, ale také o bezúplatné příjmy, a dále též **o odměny členů orgánů právnických osob vyplácené daňovým nerezidentům** (tj. o příjmy ze závislé činnosti), z nichž se vybírá vždy daň srážková bez ohledu na učinění či neučinění prohlášení k dani, nebo též **příjmy za veřejné vystoupení zahraničního umělce** (i plynoucí příp. na základě smluvního vztahu uzavřeného podle zákoníku práce, např. za vystupování v divadle atp.) a nebo i sportovce.

Nové „oznamování“ nahradí současné hlášení ke srážkové dani (které není daňovým tvrzením) a na druhou stranu se rozšíří rozsah reportovaných plateb.

Nově bude plátce daně (který je plátcem příjmu) měsíčně oznamovat nejen příjmy plynoucí daňovému nerezidentovi, ze kterých byla daň zvláštní sazbou sražena, ale **i příjmy ze kterých by tato daň byla sražena**, pokud by tento příjem nebyl od daně

osvobozen nebo o němž mezinárodní smlouva stanoví, že nepodléhá zdanění v České republice.

Výjimky z oznamovací povinnosti:

- a) mají jako doposud příjmy ze závislé činnosti zdaněné srážkovou daní dle § 6 odst. 4 ZDP, a
- b) plátce daně není povinen podat oznámení ani o příjmu, který je od daně osvobozen nebo o němž mezinárodní smlouva stanoví, že nepodléhá zdanění v České republice, pokud souhrnná hodnota příjmů daného druhu plynoucích témuž daňovému nerezidentovi nepřesahuje v daném kalendářní měsíci 100 000 Kč.

Lhůta, ve které je plátce daně **povinen oznamovací povinnost splnit**, je stejná jako doposud – tj. plátce daně je povinen podat oznámení ve lhůtě pro odvedení sražené daně správci daně. Tedy až na výjimky do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém měl plátce povinnost provést srážku nebo by ji měl provést, pokud by daný příjem podléhal zdanění v ČR. Srážku je plátce daně povinen provést při výplatě, poukázání nebo připsání ve prospěch poplatníka. Pokud se jedná o příjmy, které jsou osvobozeny, nebo příjmy, které nepodléhají zdanění v České republice, je lhůta pro splnění oznamovací povinnosti totožná, tj. u těchto příjmů musí být oznamovací povinnost splněna ve lhůtě, ve které by byl plátce daně povinen odvést daň, pokud by z příjmu byla sražena daň.

Oznámení je možné nově učinit na tiskopise **Oznámení o příjmech plynoucích do zahraničí podle § 35da ZDP**, formulář 25 5478 MFin 5478 – vzor č. 15, který je již k dispozici na webových stránkách Finanční správy ČR, případně na tiskopise, který má údaje, obsah a uspořádání shodné s formulářem vydaném Ministerstvem financí.

Nově platí, pokud má plátce daně nebo jeho zástupce zpřístupněnu datovou schránku nebo zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, je nově povinen oznámení učinit **pouze elektronicky** ve formátu a struktuře zveřejněné správcem daně (doposud tomu tak nebylo, protože toto oznámení není daňovým tvrzením).

Pro toto oznámení platí, že ho elektronicky lze podat **všemi třemi možnými způsoby**, tedy buď datovou zprávou podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu (tedy datovou zprávou podepsanou zaručeným elektronickým podpisem nebo odeslanou prostřednictvím datové schránky), nebo datovou zprávou s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do datové schránky podatele (tedy prostřednictvím aplikace EPO, je-li takové podání podepsáno, resp. opatřeno ověřenou identitou podatele přihlášením do jeho datové schránky). Posledním možným způsobem je podání učiněné datovou zprávou, která není podepsána způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu, za podmínky, že takové podání je dodatečně potvrzeno podle daňového řádu.

V § 38da odst. 7 ZDP je přitom **zachována možnost požádat o zproštění oznamovací povinnosti**, nově ale pouze na pět let. Dosavadní rozhodnutí o zproštění pozbývají účinnosti 1 rok ode dne nabytí účinnosti novely, tj. budou platit ještě jeden rok. To ovšem pouze pro příjmy, ze kterých musí být sražena daň. Nedaněné příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky zahraničním

nerezidentům budou podléhat oznamovací povinnosti bezprostředně po nabytí účinnosti novely.

V případě, že plátce daně nepodá oznámení týkající se dotčených příjmů vyplácených z tuzemských zdrojů daňovému nerezidentovi, jedná se o **nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy** podle § 247a daňového řádu, konkrétně o nesplnění jiné oznamovací povinnosti stanovené daňovým zákonem podle § 247a odst. 1 písm. a) daňového řádu, **za které lze uložit pokutu**. Bude-li podáno oznámení, které bude obsahovat veškeré povinné údaje (bude tudíž po obsahové stránce správné), které však nebude podáno ve formátu vyžadovaném podle § 38da odst. 4 ZDP, správce daně poplatníka vyzve k nápravě této vady podle § 74 daňového řádu; až pokud poplatník vadu neodstraní ve lhůtě stanovené správcem daně ve výzvě, stává se podání neúčinným.

Podle přechodného ustanovení v čl. II. bod 15 se u oznámení o příjmech podle nového ustanovení § 38da ZDP bude postupovat **ode dne nabytí účinnosti zákona** (nikoliv tedy až v roce 2020, ale ihned od 1. dubna 2019). Nová úprava se ale bude vztahovat **jen na příjmy, ze kterých je plátce daně povinen vybrat nebo srazit daň ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona** (tj. které jsou vyplaceny, poukázány nebo připsány ve prospěch poplatníka ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nebo u nichž uplyne lhůta pro výběr nebo sražení daně po nabytí účinnosti tohoto zákona, bez ohledu na běh zdaňovacích období konkrétních poplatníků). Na příjmy, ze kterých byl plátce daně povinen vybrat nebo srazit daň přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije úprava obsažená v § 38d odst. 3 ZDP v dosavadním znění, tedy i po nabytí účinnosti tohoto zákona se budou tyto příjmy oznamovat podle dosavadní právní úpravy.

K DAŇOVÉMU REŽIMU TANTIÉM

Pro úplnost k výše uvedenému poznamenáváme, že podle § 22 odst. 1 písm. g) bod 6 ZDP podléhají zdanění v ČR u daňových nerezidentů odměny členů orgánů právnických osob se sídlem v ČR (včetně souvisejících plnění) bez ohledu na to, z jakého právního vztahu plynou (a kde je činnost vykonávána), tj. i když je vykonávána mimo území České republiky. Jedná se např. o odměny jednatelů s.r.o., členů představenstva akciové společnosti, dozorčí rady atd. Poplatníci - daňoví nerezidenti ČR s těmito příjmy nemohou učinit prohlášení k dani a z těchto odměn se vybírá vždy srážková daň podle zvláštní sazby daně (§ 38d odst. 1 a 3 ZDP) s tím, že u těchto poplatníků (bez prohlášení k dani), jak je již výše uvedeno, je třeba dát pozor **na souběh** odměn za výkon funkce člena orgánu právnické osoby (tantiém) a příp. dalších příjmů ze závislé činnosti (plynoucích na základě jiného smluvního vztahu).

Tyto odměny se musí zúčtovat na mzdovém listě odděleně a při stanovení samostatného základu daně se rovněž zvyšují o povinné pojistné (na tzv. superhrubou mzdu), a to v souladu s novelizovaným zněním § 6 odst. 12 ZDP a odst. 14 ZDP. Tj. od roku 2019 je-li prokázáno (resp. též je-li prokázáno zpětně), že poplatník spadá do systému zahraničního povinného pojištění v EU nebo EHP anebo ve Švýcarsku, o částku odpovídající zahraničnímu povinnému pojištění (zákon č. 306/2018 Sb.), a nikoliv o fiktivní tuzemské povinné pojistné, jako doposud.

V mezinárodních smlouvách o zamezení dvojímu zdanění je režim těchto odměn upraven v článku „Tantiémy“. Sazba daně pro zdanění těchto příjmů je stanovena

v § 36 odst. 1 písm. a) bod 1 ZDP ve výši 15 % a jedná-li se o daňové nerezidenty ze států mimo EU a EHP, s nimiž nemáme smlouvu o zamezení dvojímu zdanění ani dohodu (z tzv. daňových rájů), ve výši 35 %. Jelikož je zde ale vybírána daň zvláštní sazbou daně podle § 36 ZDP, při výpočtu daně se neuplatní solidární zvýšení daně podle § 16a ZDP. Podle § 36 odst. 8 ZDP mohou ale nerezidenti z EU a EHP uvést tyto příjmy do daňového přiznání (při výpočtu daně v daňovém přiznání se solidární zvýšení daně podle § 16a ZDP ale pak uplatní). Tyto příjmy nelze ale zahrnout do ročního zúčtování záloh.

Plátce daně je povinen tyto příjmy a z nich sraženou daň uvádět nejen v průběhu zdaňovacího období **v Oznámení o příjmech plynoucích do zahraničí podle § 38da ZDP** (doposud podle § 38d odst. 3), ale sraženou daň z těchto příjmů plátce daně promítne ještě **ve Vyúčtování daně vybírané podle zvláštní sazby daně – za FO** (tiskopis č. 25 5466 MFin 5466). Tyto poplatníky a jejich příjmy má plátce daně povinnost uvést též **do přílohy č. 2** k Vyúčtování zálohové daně - **Přehled souhrnných údajů ze mzdových listů daňových nerezidentů** (tiskopis č. 25 5530 MFin 5530). Tyto příjmy a z nich sraženou daň lze uvést též **do Potvrzení** - tiskopis č. 25 5460A, pro rok 2019 vzor č. 6.

4/ A OPĚT K „PROBLEMATICKÉ NOVELE“ § 6 Odst. 12 ZDP...

Na stránkách finanční správy se objevilo „**Upozornění pro plátce daně ze závislé činnosti na příspěvek KV KDP č. 539/20.03.19 k § 6 odst. 12 zákona o daních z příjmů**“. V tomto příspěvku koordinační výbor komory daňových poradců upřesňuje některé postupy při výpočtu dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti u zaměstnanců příslušných k zahraničním právním předpisům sociálního zabezpečení v rámci EU/EHP a Švýcarska od 1. 1. 2019. Celý text postupu při výpočtu základu daně najdete v příloze tohoto čísla v elektronické podobě na stránkách 6-20 materiálu https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/zapis_KV_KDP_2019-03-20.pdf U každého bodu najdete i stanovisko Finanční správy (GŘ) k navrhovaným postupům koordinačního výboru KDP. Stanoviska Finanční správy se většinou neliší od toho, co nám odpovědělo MF k našim dotazům, které byly publikovány v DIS 5/2019.

Generální finanční ředitelství přislíbilo, že pokud se jim „povede sehnat“ sazby pojistného v jednotlivých státech EU, EHP a Švýcarska umístí je ihned na oficiální webové stránky Finanční správy...

5/ SRÁŽKY ZE MZDY – POKRAČOVÁNÍ Z PŘEDCHOZÍHO ČÍSLA

SRÁŽKY PŘI VÍCE PLÁTCÍCH MZDY (§§ 297 a 298 OSŘ)

Při pobírání mzdy od několika plátců mzdy současně, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí na všechny jeho mzdy. Nařizuje-li soud provádění srážek ze mzdy několika plátcům mzdy, určí jim jednotlivě, jakou část základní částky nemají srážet. Zde se nejčastěji setkáme se situací, že zaměstnanec **pobírá některý druh důchodu a zároveň je zaměstnán**. Jak v těchto případech postupovat?

V těchto případech, kdy se jedná o více plátců současně, se můžeme setkat s dvěma způsoby nařízení výkonu rozhodnutí:

- v nařízení výkonu rozhodnutí je uvedeno, že **nezabavitelné částky jsou uplatňovány u jiného plátce příjmů** (někdy je uvedeno přímo u ČSSZ).

V tomto případě postupuje zaměstnavatel takto:

porovnáme čistou mzdu s částkou, nad kterou se sráží bez omezení, tj. v současné době 9283 Kč. V případě, že je čistá mzda vyšší než 9283 Kč, sráží se celá částka nad 9283 Kč plus ještě jedna nebo dvě třetiny z 9283 Kč podle toho, zda se jedná o přednostní nebo nepřednostní pohledávku.

Pokud je čistá mzda nižší než 9283 Kč, zaokrouhlí se směrem dolu na částku dělitelnou třemi a podle druhu pohledávky se sráží jedna nebo dvě třetiny.

S tímto způsobem nařízení výkonu rozhodnutí se setkáme u poživatelů starobních důchodů nebo u invalidních důchodů pro invaliditu třetího stupně. Tyto důchody jsou vyšší a ČSSZ z nich může bez problému odečíst nezabavitelné částky.

- v nařízení výkonu rozhodnutí je uvedeno, aby **plátce mzdy započtl výši důchodu např. 6280 Kč na nezabavitelnou částku**. V tomto případě postupuje zaměstnavatel takto:

vypočte nezabavitelnou částku u zaměstnance, např. je zaměstnanec ženatý a částka činí 6188,67+1547,17 tj. po zaokrouhlení 7726 Kč. V tomto případě by si jako nezabavitelnou částku uplatněnou u zaměstnavatele mohl odečíst pouze 1446 Kč (7726-6280). Tzn., že čistá mzda by se snížila o 1446 Kč a vše ostatní by podléhalo srážkám ze mzdy (postup je potom stejný jako u první varianty).

S tímto druhým způsobem nařízení výkonu rozhodnutí se setkáme ve většině případů u invalidních důchodů pro invaliditu prvního nebo druhého stupně. Tyto důchody jsou nižší a ČSSZ by v nich neuplatnila plně nezabavitelné částky. V případě, že dochází k valorizaci důchodu, posílá ten, kdo nařídil výkon rozhodnutí plátcí mzdy zvýšení částky, která by se započtla na nezabavitelnou částku, např. že se nezabavitelná částka 6280 Kč zvyšuje 6443 Kč.

POZOR: někteří exekutoři posílají zaměstnavateli exekuční příkaz, ve kterém uvádí, aby plátce mzdy zahrnul výši důchodu (např. 5633 Kč) do příjmu pro výpočet srážek ze mzdy. Tento postup je v rozporu s § 298 odst. 1 OSŘ a je třeba na jeho nezákonnost upozornit exekuční úřad.

POZNÁMKA: podle § 298 odst. 2 by se v případě, že provádí srážky ze mzdy **několik plátců zároveň**, měly by se zaslat srážky vždy soudu, který prověří, zda se nesráží více nebo méně z jeho celkového příjmu. Tento postup by měl platit i v případě, že se jedná o rozhodnutí jiného orgánu než soudu, např. FÚ, OSSZ, VZP, soudní exekutor apod. V praxi jsme s tímto postupem zatím nesetkali...

KDY LZE PROVÉST SRÁŽKY ZE MZDY DO ZAHRANIČÍ A JAK SE PŘEPOČTE JEJICH VÝŠE NA EURA?

Jestliže by měly být srážky ze mzdy prováděny k vymožení rozhodnutí soudu či jiného orgánu cizího státu (např. na výživné), je k nařízení výkonu takového rozhodnutí příslušný vždy český soud. Jestliže příslušný český okresní soud nebo i soudní exekutor vydá **rozhodnutí o vykonatelnosti**, je příslušný exekuční titul vydaný v zahraničí vykonatelný v ČR.

Jak by měl zaměstnavatel v těchto případech postupovat a jaké přepočítací kurzy pro přepočet na eura použít?

Např. zaměstnanci bylo stanoveno běžné výživné ve výši 100 euro, a kromě toho má dlužné výživné v částce 1520 euro.

Postup při provádění srážek ze mzdy bude stejný jako v ostatních případech, tzn., že od čisté mzdy nejprve odečteme nezabavitelné částky a zbývající část podléhá

srážkám ze mzdy. V případě, že se jedná o výživné podléhá srážce ze mzdy vše, co je nad 19286 Kč, a ještě dvě třetiny z této částky. Pokud je částka ke srážení nižší než 19286 Kč, budou srážkám podléhat dvě třetiny z této částky. Tento způsob výpočtu (tzn. zvýšená částka, nad kterou se sráží bez omezení) se uplatní poprvé při zúčtování mzdy za měsíc červen 2019.

Tímto způsobem zjistíme, jakou částku můžeme zaměstnanci srazit v korunách.

Pro přepočítání korun na eura by se podle našeho názoru mohl použít § 143 odst. 3 ZP, který řeší přepočítání mzdy nebo platu na cizí měnu tak, že se použije kurz vyhlášený ČNB platný v den, ve kterém zaměstnavatel nakupuje cizí měnu pro účel výplaty mzdy.

Např. kurz ČNB v den nákupu cizí měny je 26,18 Kč za 1 euro a zaměstnanci můžeme srazit v příslušném měsíci ze mzdy částku 6498 Kč. V tomto případě bychom mohli srazit celkem 248,20 euro, které by se použily takto: 100 euro na běžné výživné a 148,20 euro na dlužné výživné.

PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK ZE MZDY Z Odstupného

Od roku 2007 se srážky ze mzdy musí provádět i z odstupného. Pokud bylo zaměstnanci vyplaceno odstupné při skončení pracovního poměru, docházelo k tomu, že zaměstnanec obdržel pouze nezabavitelnou část a jednu nebo dvě třetiny z částky, nad kterou se sráželo bez omezení. Zbývající částka plně podléhala srážkám ze mzdy a zaměstnanec se mnohdy dostal do situace, že neměl na úhradu nájemného apod., protože v té době ani nepobíral podporu v nezaměstnanosti, která nenáleží v době nároku na zákonné odstupné...

Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku spis. zn. **21 Cdo 853/2016, ze dne 1. 12. 2016**, určil takto: „K odstupnému poskytovanému jednorázově při skončení pracovního poměru je při výkonu rozhodnutí (exekuci) srážkami ze mzdy třeba přistupovat jako k výplatě příjmu za několik měsíců poskytnutého najednou (předem) a srážky – obdobně jako při výplatě dlužné mzdy za několik měsíců najednou - vypočítat za každý měsíc období určeného podle počtu násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného, zvláště. Znamená to, že základní nepostižitelná částka se od odstupného neodečte jen jednou, ale tolikrát, kolik násobků průměrného výdělku odstupné poskytnuté zaměstnanci představuje. Uvedený postup při výpočtu srážek z odstupného se uplatní nejen v případě, že zaměstnanci, kterému bylo při skončení pracovního poměru poskytnuto odstupné, se nepodaří nalézt nové zaměstnání, ale i tehdy, jestliže zaměstnanec po rozvázání pracovního poměru nastoupí do práce k jinému zaměstnavateli. V takovém případě se v době určené podle počtu násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného, postupuje tak, jako by šlo o několik mezd (ust. § 302 odst. 1 občanského soudního řádu); byla-li proto základní nepostižitelná částka odečtena od odstupného (tolikrát, kolik násobků průměrného výdělku odstupné poskytnuté zaměstnanci představuje), neodečte se již od mzdy příslušející zaměstnanci za odpovídající počet měsíců u nového zaměstnavatele.“

Z uvedeného rozsudku vyplývají pro plátce mzdy (tj. pro zaměstnavatele) dvě nové povinnosti

- a) provést výpočet srážek ze mzdy obdobně, jako při výplatě mzdy za více měsíců najednou,
- b) oznámit novému zaměstnavateli, že byly nezdanitelné částky uplatněny za počet měsíců podle výše odstupného.

Ad a) Výpočet srážek ze mzdy by se podle našeho názoru provedl takto:

Předpokládáme, že zaměstnanec má v měsíci výplaty odstupného ještě mzdu za poslední měsíc výkonu práce.

- 1) V tomto případě by se vypočetla čistá mzda za tento měsíc a provedla by se klasicky srážka ze mzdy.
- 2) Potom by se provedl výpočet čisté mzdy za tento měsíc včetně vyplaceného odstupného.
- 3) Od takto vypočtené čisté mzdy by se odečetla čistá mzda za běžný měsíc bez odstupného (výpočet bod 1).
- 4) Výsledkem by měla být čistá mzda z odstupného, ta by se vydělila počtem měsíců, za které bylo vyplaceno odstupné (1, 2, 3 nebo i více měsíců, pokud bylo odstupné zvýšeno) a zaokrouhlila by se na celé koruny směrem dolů. Tím bychom získali čistou mzdu z odstupného za jeden měsíc.
- 5) Od takto vypočtené čisté mzdy z odstupného za jeden měsíc bychom odečetli základní nepostižitelnou částku a zbytek čisté mzdy bychom porovnali s plně zabavitelnou částkou (19286 Kč) a potom srazili ještě jednu nebo dvě třetiny podle toho, zda se jedná o přednostní nebo nepřednostní pohledávku. Částku, která nám vyjde ke sražení bychom vynásobili počtem měsíců, za které se poskytlo odstupné.
- 6) K částce sražené z odstupného by se připočetla ještě částka sražená z běžné mzdy za poslední měsíc (bod 1) a odeslalo by se to tomu, kdo nařídil výkon rozhodnutí.
- 7) Pokud by zaměstnanec neměl v posledním měsíci mzdu (např. z důvodu, že byl v pracovní neschopnosti), provedl by se výpočet podle bodů 2, 4 a 5.

Příklad: Zaměstnanec, který je sám a má nepřednostní pohledávku, měl za měsíc červen 2019 čistou mzdu 18000 Kč a bylo mu vyplaceno odstupné za tři měsíce v čisté výši 60000 Kč. Kolik u něho bude činit srážka ze mzdy za měsíc červen?

Ze mzdy za červen se srazí 3857 Kč ($18000 - 6429 = 11571$, $1/3$ z $11571 = 3857$).

Z odstupného se srazí $60000 : 3 = 20000$, $20000 - 6429 = 13571$, $1/3$ z $13571 = 4523$ Kč, což je srážka z jednoho odstupného.

Celkem se za červen srazí 17426 Kč ($3857 + (3 \times 4523)$). V tomto případě zůstane zaměstnanci 60574 Kč. V případě postupu bez rozpočtu do jednotlivých měsíců by mu zůstalo pouze 19285 Kč...

Proč nelze postupovat tak, že se sečte mzda za poslední měsíc s odstupným a nedělí se to počtem měsíců, za které obdržel odstupné zvýšeným o 1 měsíc? Je to z toho důvodu, že odstupné se vypočítává z průměrného výdělku, který může podstatně vyšší než běžná mzda a výsledné srážky by mohly být nižší...

Ad b) Povinnost oznámit novému zaměstnavateli, že byly uplatněny nezabavitelné částky za ... měsíců (podle počtu odstupného) sice z žádného předpisu nevyplývá, ale vzhledem k tomu, že srážky ze mzdy jsou vždy „ostře sledované“ ze strany exekutorů, doporučujeme tento údaj uvést na potvrzení o zaměstnání (§ 313 ZP) u údajů o srážkách ze mzdy.

PROVÁDĚNÍ SRÁŽEK ZE MZDY Z PŘÍJMŮ DRUHÉHO Z MANŽELŮ (§ 262a OSŘ)

Podle § 262a OSŘ lze výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu manžela povinného nařídít tehdy, jde-li o **vydobytí závazku, který patří do společného jmění manželů**. Tzn., že soud může nařídít výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy i na manžela dlužníka (po prověření, zda byl závazek zapsán do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu), pokud tento nemá příjmy, z kterých by se

srážky ze mzdy mohly provádět nebo jsou jeho příjmy nízké. Toto bude aktuální např. v případě, že druhý z manželů je evidován na úřadu práce, ale podporu v nezaměstnanosti již nepobírá nebo u ženy na rodičovské dovolené, která pobírá pouze rodičovský příspěvek ve výši, z níž po uplatnění nezabavitelných částek nelze provést srážku ze mzdy.

V těchto případech je třeba srážky provádět stejně jako při jiném výkonu rozhodnutí.

SDĚLOVÁNÍ ÚDAJŮ O ZAMĚSTNANCI SOUDŮM A SOUDNÍM EXEKUTORŮM

Podle § 128 OSŘ je každý povinen bezplatně na dotaz sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. Tzn., že bychom měli soudu sdělit údaje rozhodné pro provádění srážek ze mzdy, což je podle našeho názoru např. výše mzdy, počet vyživovaných osob, další prováděné srážky, způsob výplaty mzdy, číslo účtu, na který je mzda odesílána (zde doporučujeme zdůraznit, že se nemusí jednat o účet zaměstnance), výplatní termín apod.

Poskytování **údajů soudním exekutorům** je v zákonu 120/2001 Sb. (exekuční řád) upraveno v § 33 odst. 1 tak, že „*Soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáři a právnické a fyzické osoby, rozhodují-li o právech a povinnostech, jsou povinni sdělit exekutorovi na jeho písemnou žádost údaje o majetku povinného, které jim jsou známy z jejich úřední činnosti.*“

Podle Asociace pro rozvoj kolektivního vyjednávání se zde sice uvádí právnické nebo fyzické osoby, z kontextu ale vyplývá, že zaměstnavatel tím myšlen není, protože nerozhoduje o právech a povinnostech...

Součinnost zaměstnavatele spíše vyplývá z § 130 exekučního řádu, kde se říká: „*tam, kde se hovoří o soudním výkonu rozhodnutí, rozumí se tím také nařízení a provádění exekuce podle tohoto zákona.*“ Z tohoto by vyplývala povinnost, poskytovat soudním exekutorům obdobné údaje, jaké jsou poskytovány soudu.

Otázkou ale je, jaký má být **rozsah požadovaných údajů rozhodných pro provádění srážek?** Povinnost součinnosti totiž nelze vykládat tak, že exekutor bude moci po zaměstnavateli požadovat sdělení jakýchkoliv informací. Žádný právní předpis nestanoví, jaké údaje mají zásadní souvislost s exekucí.

Podle názoru Ústavního soudu by vyžadované informace měly mít vždy vazbu na konkrétní exekuční řízení a byly žádány za účelem co nejefektivnějšího vymožení pohledávky. Ústavní soud vyžaduje, aby výzva k poskytnutí součinnosti byla vždy konkrétně a řádně formulována (nález ÚS 3859/13 ze dne 10. září 2014). Ve zdůvodnění ÚS se uvádí, že „*žádost o sdělení jakýchkoliv informací, které se konkrétní exekuce přímo nedotýkají, je třeba striktně odmítnout.*“

Z toho důvodu doporučujeme v případě požadování údajů, které nemají logickou souvislost s exekučním řízením, upozornit exekutora na výše uvedené rozhodnutí Ústavního soudu.

Které požadavky exekutorů v rámci součinnosti nemají vazbu na konkrétní exekuční řízení?

- sdělování výše srážek jež mají předchozí exekuční příkazy (tento údaj si mohou exekutoři zjistit v Centrální evidenci exekucí, která je provozována Exekutorskou komorou – jsou v ní všechny aktivní exekuce),
- vyžadování kopií exekučních příkazů v pořadí dříve doručených exekucí (i tento údaj si mohou exekutoři zjistit v Centrální evidenci exekucí, která je provozována Exekutorskou komorou – jsou v ní všechny aktivní exekuce),
- sdělování telefonního čísla nebo elektronické adresy rodinných příslušníků zaměstnance (tento údaj nemá žádnou vazbu na exekuční řízení),

- údaje o jménech (popřípadě kontaktní údaje) vyživovaných osob,
- pravidelné měsíční informování exekutora o výši mzdy povinného, když jeho exekuce má až „páté pořadí“ a na jeho pohledávku se díky výši dluhů zaměstnanec nemůže nikdy dostat...

- vyžadování informací o majetku povinného (zde se doporučuje odpovědět, že nás zajímají pouze pracovní výsledky zaměstnance, a ne jeho majetek),

V případě požadování těchto údajů by bylo vhodné upozornit exekutora na nález Ústavního soudu a případně o sdělení, k jakému účelu a v jaké souvislosti předmětný údaj požaduje, protože se podle našeho názoru vesměs jedná o údaje pro exekutora nepotřebné...

Poznámka k sdělování čísla účtu: podle § 143 odst. 1 ZP je zaměstnavatel povinen **zaslat mzdu na platební účet určený zaměstnancem**, tzn., že se vůbec nemusí jednat o účet zaměstnance. Podle § 33 odst. 4 exekučního řádu je každý peněžní ústav povinen sdělit exekutorovi na požádání údaj o číslech účtů povinného. Exekutor má tedy možnost si čísla účtu povinného opatřit i touto cestou, aniž by je požadoval po zaměstnavateli a bude se určitě jednat o vlastní účty konkrétního zaměstnance...

Pokračování v příštím čísle.

6/ ODPOVĚDI NA DOTAZY

21/2019 Máme rovnoměrně rozvrženou pracovní dobu od pondělí do pátku od 8,00 do 16,00 hod. někteří zaměstnanci drželi pracovní pohotovost ve svátky dne 1. 5. a 8. 5. Jeden z těchto zaměstnanců byl povolán k výkonu práce dne 1. 5. v době od 10,00 do 13,00 hod. a druhý byl povolán k výkonu práce 8. 5. v době od 15,00 do 20,00 hod. Jak budou tito zaměstnanci zaplacení za výkon práce v těchto dnech?

Vzhledem k tomu, že svátky 1. a 8. května připadly v roce 2019 na obvyklé pracovní dny zaměstnanců (středa), nebude se u prvního zaměstnance, který pracoval 1. 5. od 10,00 do 13,00 hod. jednat o práci přesčas, ale pouze o práci ve svátek, za kterou mu bude náležet dosažená mzda a náhradní volno v rozsahu práce konané ve svátek nebo po dohodě s ním příplatek ve výši průměrného výdělku místo náhradního volna. U zaměstnance, který pracoval dne 8. 5. od 15,00 do 20,00 hod. bude za dobu od 15,00 do 16,00 hod. náležet dosažená mzda a případně náhradní volno nebo příplatek místo náhradního volna. Za dobu výkonu práce od 16,00 do 20,00 hod. bude náležet dosažená mzda a náhradní volno v rozsahu práce konané ve svátek nebo po dohodě s ním příplatek ve výši průměrného výdělku místo náhradního volna. Kromě toho obdrží za tuto dobu ještě příplatek za práci přesčas.

22/2019 Zaměstnanec bez podepsaného Prohlášení k dani pracuje na dohodu o pracovní činnosti s odměnou 2990 Kč. Jedná se tudíž o zaměstnání malého rozsahu bez odvodu obojího pojistného a se srážkovou daní. V měsíci květnu jsme za všechny zaměstnance zaplatili pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli a na tohoto zaměstnance připadla částka k dodanění ve výši 250 Kč. Jak to bude s odvody pojistného a daně z příjmu za měsíc květen?

Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelem zaplacené pojistné za škodu je zdanitelným příjmem zaměstnance, bude třeba o částku 250 Kč navýšit základ daně a

vyměřovací základy pro odvod obojího pojistného. Díky tomu dojde k založení účasti na NP (3240 Kč) a tudíž k odvodu pojistného na SZ. Rovněž pojistné na ZP se bude muset odvést, protože u DPČ se neodvádí, pokud je odměna nižší než 3000 Kč. Srážkovou daň nebude možné uplatnit, protože odměna v květnu bude vyšší než 3000 Kč (kromě toho bude muset podat daňové přiznání z důvodu více plátců současně). Pro tohoto zaměstnance by bylo výhodnější, aby si částku za pojistné 250 Kč raději sám zaplatil, protože jinak by díky odvodům pojistného a zálohové daně dostal ještě o 154 Kč méně než dostává v běžném měsíci...

23/2019 **Náš lékař závodní preventivní péče vyžaduje při každé prohlídce našich zaměstnanců výpis ze zdravotní dokumentace od jejich obvodního lékaře, který to pochopitelně nevystavuje zdarma. Je třeba, aby při jakékoliv lékařské prohlídce byl vyžadován výpis ze zdravotní dokumentace? V případě, že ano, tak podle kterého zákona a paragrafu?**

Podle § 12 odst. 4 písm. a) vyhlášky 79/2013 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách není třeba požadovat výpis ze zdravotnické dokumentace od obvodního lékaře, pokud od vydání posledního lékařského posudku uplynula doba kratší 6 měsíců. Toto se bude týkat hlavně mimořádných prohlídek, které budou prováděny např. z důvodu přerušení práce nebo ji nařídí orgán veřejného zdraví. Podle § 13 odst. 1 téže vyhlášky není třeba výpis ze zdravotnické dokumentace vyžadovat při výstupních prohlídkách zaměstnanců. V ostatních případech může lékař pracovnělékařských služeb výpis ze zdravotní dokumentace vyžadovat, pokud on sám není zároveň obvodním lékařem (což bývá v mnoha případech u prací zařazených do první kategorie...).

24/2019 **Zaměstnanci si nosí od svého obvodního lékaře výpis ze zdravotní dokumentace a doklad o jeho zaplacení, který je vystaven na jeho jméno, a nikoliv na zaměstnavatele. Víme, že veškeré pracovnělékařské služby hradí zaměstnavatel, ale můžeme uznat a proplatit doklad od obvodního lékaře vystavený na jméno zaměstnance?**

Podle § 101 odst. 6 ZP náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je povinen platit zaměstnavatel; tyto náklady nesmějí být přenášeny přímo ani nepřímo na zaměstnance. Jestliže se musí zaměstnanec podrobit pracovnělékařské prohlídce a poskytovatel pracovnělékařských služeb vyžaduje výpis ze zdravotní dokumentace od obvodního lékaře, je zřejmé, že tento doklad je nedílnou součástí prohlídky a bez něho by zaměstnanec nebyl způsobilý k práci. V tomto případě není podle našeho názoru rozhodné, zda je výpis z dokumentace vystaven na zaměstnavatele nebo na zaměstnance s dodatkem, že bude sloužit pro potřeby konkrétního zaměstnavatele...

25/2019 **Máme zaměstnance mongolské národnosti, kteří jsou manželé a u nás pracují na zaměstnanecké karty od ledna 2015 (mají v ČR povolen dlouhodobý pobyt). Jsou zaměstnaní na hlavní pracovní poměr na plný pracovní úvazek, žádné jiné příjmy nemají. Mají tady pronajatý byt a do zahraničí jezdí jen na dovolenou. Teď se jim narodilo dítě. Můžeme manželovi uplatnit měsíční daňové zvýhodnění na dítě?**

Ač se v tomto případě jedná o občany Mongolska, jsou to „typičtí rezidenti ČR“. Zaprvé mají v ČR stálý byt, který je jim kdykoliv k dispozici. Za druhé u nás mají „středisko svých zájmů“, tj. zaměstnání, rodinu, bankovní účty, přátele apod. Za těchto okolností si můžou uplatnit daňové zvýhodnění na narozené dítě. Pokud oba pracují u Vás, tak není ani třeba vystavovat potvrzení zaměstnavatele druhého z manželů, že daňové zvýhodnění neuplatňuje.

26/2019 Od 1. března u nás nastoupila zaměstnankyně na dohodu o pracovní činnosti (zaměstnání malého rozsahu). V měsících březnu a dubnu jí tato dohoda založila účast na NP (odměna 3000 Kč a více). Dne 6. května onemocněla a v měsíci květnu nedosáhne alespoň částky 3000 Kč. Bude mít tato zaměstnankyně nárok na náhradu mzdy v prvních 14 dnech pracovní neschopnosti a poté na nemocenskou?

Podle § 7 odst. 2 zákona o NP je zaměstnanec při výkonu zaměstnání malého rozsahu pojištěn jen v těch měsících, v nichž dosáhl částky započítatelného příjmu. Což není u zaměstnankyně splněno. Podle § 15a téhož zákona by nemocenské ze zaměstnání malého rozsahu náleželo i v kalendářním měsíci, v němž není účasten pojištění, avšak byl účasten pojištění aspoň ve třech kalendářních měsících bezprostředně před měsícem, v němž vznikla neschopnost. Tato podmínka rovněž splněna není, protože byla pojištěna pouze v měsících březnu a dubnu... V tomto případě zaměstnankyni nenáleží ani náhrady mzdy ani nemocenské.

27/2019 Náš dlouholetý zaměstnanec končí pracovní poměr (zrušení části organizace) a dostane podle vnitřního předpisu osminásobek odstupného. Odvádí se z toho, co je nad trojnásobek pojistné na SZ a VZP? Jaký bude mít dopad výplata tak vysokého odstupného na pobírání podpory v nezaměstnanosti? Do důchodového věku mu chybí již jen sedm měsíců.

V § 67 odst. 1 písm. c) ZP se hovoří o odstupném ve výši nejméně trojnásobku jeho průměrného výdělku. Vzhledem k tomu, že pojišťovací zákony mají uvedeno, že do vyměřovacího základu se nezahrnuje odstupné, tak se ani z navýšeného odstupného pojistné neodvádí. Podpora v nezaměstnanosti nenáleží podle § 44a zákona o zaměstnanosti uchazeči o zaměstnání, kterému bylo vyplaceno odstupné, a to po dobu, ze které byla odvozena minimální výše odstupného. Tzn., že tomuto zaměstnanci se začne vyplácet podpora v nezaměstnanosti po uplynutí třech měsíců, tj. od čtvrtého měsíce jeho evidence na ÚP. Takže do dosažení důchodového věku bude zabezpečen podporou v nezaměstnanosti...

Závěrečný pozdrav je opět od pana MURPHYHO (Pardovy postuláty):

-
- 1. JE-LI NĚCO V ŽIVOTĚ PŘÍJEMNÉHO, JE TO BUĎ NEZÁKONNÉ, NEMRAVNÉ, NEBO TO JDE NA TLOUŠŤKU.**
 - 2. TŘI VĚCI V ŽIVOTĚ NEJVĚRNĚJŠÍ: PENÍZE, PES A OŠKLIVÁ MANŽELKA.**
 - 3. ŽIJE-LI SE TI DOBŘE A MÁŠ VŠECHNO, CO POTŘEBUJEŠ, CO NA TOM, JESTLI JSI BOHATÝ NEBO NE.**
-